

Mojmírovčan

Časopis obce Mojmírovice

- NEPREDAJNÉ
- ROČNÍK XXIII.
- ČÍSLO 5
- MÁJ 2017

- Úvodník
- Oznamy a pozvánky
- Samospráva obce informuje
- » Z rokovania OZ
- apríl 2017
- » Výberové konanie
- riaditeľ/ka MŠ
- » Vtáčia chrípka
- Zaznamenali sme v obci
- » Čistíme si Mojmirovce 2017
- » Deň narcisov - deň boja proti rakovine
- » Veľkonočné tvorivé dielne
- » Z činnosti záhradkárov v Mojmirovciach
- Zaznamenali sme
- » Dar mojmirovských umelcov
- » Bystrí až do stovky
- » Či jesto láska na svete?
- » Výstava Záhradkár 2017 v Trenčíne
- Zo života škôl
- » Naša prvá vedecká konferencia
- » Veľkonočný biatlon
- Naše záhrady
- » Pre záhradkára je významný aj mesiac lásky
- Spoločenská kronika

Titulka:
Máj

Foto: Ing. Jaroslav Horváth

Mojou obcou sú
MOJMIROVCE

Máj - mesiac mnohých tradícií a sviatkov

K máju sa viaže viacero obradov a poverových činností. Súčasťou zvykov spojených s prvým májovým dňom bolo viazanie stužiek na stromy zasvätené jednotlivým bohom a bohyniam, ktoré mali funkciu obete. Z množstva stužiek na stromoch sa vraj dalo aj veštiť. Pôvodná

forma obete sa zachovala vo výzdobe venca na „maji“. Stavanie maje je dodnes rozšírené po celom svete a nie je typicky slovenským či slovanským zvykom, resp. zvykom známym len z Európy. Tento typ obradu nachádzame na rôznych miestach sveta a u rôznych typov kultúr.

Májová zeleň ako magický prostriedok vyjadrovala želanie poľnohospodárov, týkajúce sa sily a dobrého rastu rastlínstva. Zvyky, pri ktorých mali rozhodujúcu úlohu rastliny, nazývali májenie a tieto a v mnohých podobách sa nám ako kultúrne dedičstvo našich predkov zachovali až do dnes. Stavanie a válanie májových stromov je peknou tradíciou, ktorá je spätá aj so spevom, veselostou, vravou a zábavou. Táto pekná tradícia neobišla ani našu obec.

K mesiacu máj je vytvorená aj bohatá ľudová slovesnosť ukrytá v prísloviach a porekadlách:

*Dážď, dážď, májový dážď, budú mi od teba vlasy rásť.
V máji chladno - bude vína na dno. Májové mrazy a zimy pochovajú sejby.*

Suchý máj - skúpy rok.

Májové blato - pre hospodára zlato.

Májová kvapka za dukát stojí.

Májový dážď padá - zlato padá.

Máj teplo dáva a stromy kvetmi zdobí.

Ak sú v máji hríby červivé, bude suché leto.

Chladno a večerné hmlý v máji, ovocie a sena dajú.

Chladný máj - pre ovocie raj.

Keď sa v máji blýska, to si sedliak výska.

Roj, ktorý sa v máji rojí, za plný voz sena stojí.

Ak je máj záhradníkom, nie je pre stodoly milovníkom.

Mária Debrecéniová,
členka redakčnej rady

Uzávierka čísla:

10. deň v mesiaci.

Adresa na zasielanie príspevkov:
mojmirovcan@mojmirovce.sk

Mojmirovčan

- mesačník obce Mojmirovce

Vydáva: Obec Mojmirovce

Námestie sv. Ladislava 931/7

951 15 Mojmirovce

IČO: 00308269

Telefón: 037/7798268

e-mail: starosta@mojmirovce.sk

Zostavila redakčná rada:

predseda

Prof. Ing. Ivan Mojmir Zoborský,
CSc.

členovia:

Ing. Mária Debrecéniová, CSc.

Mgr. Lucia Franclová

PaedDr. Jana Golianová

Mária Kukanová

Bc. Tomáš Poledník

Registračné číslo časopisu

Mojmirovčan:

EV 3260/09.

ISSN 1339 - 0988

Zodpovedný:

Mgr. Martin Palka - starosta obce

Redakčná rada si vyhradzuje

právo krátiť a upravovať

príspevky.

Neuverejnené a nevyžiadané

príspevky nevraciam.

Časopis je zverejnený

v elektronickej verzii (PDF)

na webovej stránke obce.

Grafický dizajn, dtp grafika:

Pavol Deglovič

PANTER PMD s.r.o Nitra,

0905 259 609,

e-mail: studio@panter-pmd.sk,

www.panter-pmd.sk

* Obec Mojmirovce pozýva všetky mamky, mamy, maminky, ale i babičky a prababičky na kultúrny program venovaný **Dňu matiek**, ktorý sa uskutoční v nedeľu **14. mája o 15,00 hod.** v kultúrnom dome.

* ZO JDS v spolupráci s DV COOP Jednota a ZO SZZ v Mojmirovciach organizujú v **sobotu 20. mája 2017 zájazd do jaskyne Macocha a historického zámku mestečka Jaroměřice nad Rokytou**. Zájazd je organizovaný pre členov organizácií a občanov našej obce nad 15 rokov. V cene 15 eur sú zahrnuté vstupy do jaskyne, zámku a poistné. Prihlásiť sa je možné v Klientskom centre na OcÚ v čase úradných hodín. Odchod autobusu je z námestia o 5:30 a predpokladaný návrat o 19:00. Doprava je hradená z dotácie od obce Mojmirovce.

Výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa/ky MŠ v Mojmirovciach

Obec Mojmirovce, zastúpená starostom obce
Mgr. Martinom Palkom,
v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z.
o štátnej správe v školstve
a školskej samospráve a o zmene
a doplnení niektorých zákonov
v znení neskorších predpisov a § 5 zákona č. 552/2003
Z. z. o výkone práce
vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov
vypisuje

výberové konanie

na obsadenie funkcie riaditeľa/ky Materskej školy
v Mojmirovciach s predpokladaným nástupom
dňa 1. augusta 2017.

Prihlášku a ďalšie požadované doklady
je potrebné doručiť
osobne alebo poštou v uzatvorenej obálke s označením
Výberové konanie - MŠ v Mojmirovciach - neotvárať!
najneskôr do 19. mája 2017 do 12.00 h na adresu:
Obec Mojmirovce, Námestie sv. Ladislava 931/7,
951 15 Mojmirovce.

Bližšie informácie na stránkach obce v sekcii
Úradná tabuľa.

Z rokovania obecného zastupiteľstva - apríl 2017

Obecné zastupiteľstvo

- **zobralo na vedomie** informáciu starostu obce o príprave projektovej dokumentácie k odstráneniu havarijného stavu čističky odpadových vôd,
- **zobralo na vedomie** návrh Programu rozvoja bývania v obci Mojmirovce na roky 2017 – 2025,
- **súhlasilo** na základe žiadosti OZ Mojmirovské kroky s realizáciou projektu pod názvom Obnova sakrálny sochy na Námestí sv. Ladislava (socha Panny Márie s dieťaťom),
- **schválilo** realizáciu investičných projektov v rokoch 2017 až 2018, a to vybudovanie námestia Rínok, vybudovanie multifunkčného ih-

riska v školskom areáli, komplexnú rekonštrukciu školskej kuchyne, nákup kompletnej novej technológie do školskej kuchyne, komplexné opravy povrchov vybraných miestnych komunikácií prostredníctvom návratných finančných zdrojov,

- **schválilo** predloženie žiadosti o poskytnutie dotácie vo výške 40 000,- EUR na financovanie projektu Výstavba multifunkčného ihriska s umelým trávnikom a mantinelmi v rámci Výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie v programe Podpora rozvoja športu na rok 2017, vyhlásenej Úradom vlády SR, zároveň schválilo spolufinancovanie uvedeného projektu z rozpočtu obce Mojmirovce na rok 2017 vo výške min. 5 % z celkových predpokladaných rozpočtových nákladov projektu, resp. rozdielu predpokladaných nákladov projektu a schválenej dotácie,

- **súhlasilo** s vytvorením Rady starších obce Mojmirovce ako poradného orgánu starostu obce pre potreby seniorov v tomto zložení: Vincent Belan, Mária Čanakyová, Anton Čurgali, Jarmila Macáková, Ing. Daniel Mičiak, Oľga Molnárová, Zlatica Porhajašová, PhDr. Anežka Strihová, Jozefína Tulipánová.

Vtáčia chrípka

Informácie o možnom ohrození vtáčou chrípkou sa dotkli aj našej obce. Ako sa prejavuje, odkiaľ prišla a ako reagovať, to vám ponúkame v nasledujúcom článku.

Čo je vtáčia chrípka?

Vtáčia chrípka je infekčná vírusová choroba domácich, voľne žijúcich a exotických vtákov. Vyskytuje sa hlavne u moriek, kačiek, husí, kury domácej, holubov, bažantov, jarabíc, labutí, kormoránov, čajok, škorcov, drozdov, lastovičiek a vrabcov.

Existuje riziko nakazenia ľudí vírusom vtáčej chrípky?

Riziko existuje, o čom svedčia aj prípady úmrtí ľudí v niektorých krajinách juhovýchodnej Ázie, ktorí sa nakazili vírusom H5N1 z chorej hydiny.

Je preto potrebné realizovať všetky dôležité a nevyhnutné opatrenia už v prvotnom štádiu výskytu vtáčej chrípky u voľne žijúcich vtákov, aby sa zabránilo nakazeniu domácej hydiny a následne aj nákaze ľudí týmto nebezpečným vírusom.

Ako je vírus odolný?

Vírus v truse preživa 30 dní pri teplote 4°C alebo 7 dní pri 20°C, pri izbovej teplote na slame 28 dní a na vajcovej škrupine 8 dní. Vírus je schopný nejaký čas prežiť aj vo vode. Je stabilný pri pH 7-8, ale kyslé prostredie ho ničí. Je citlivý na éter, jód, amónne soli a tukové rozpúšťadlá. Pri

teplote 56°C sa vírus ničí v časovom intervale od 15 minút do 6 hodín. Z dezinfekčných prostriedkov účinných proti vírusu vtáčej chrípky sú: 2-4 % lúh sodný, 2-4 % chlórové vápno, 4-8 % chloramin B a môže sa použiť aj formalín v 10 % koncentracii.

Ako sa nákaza prenáša?

Vírus sa z organizmu vylučuje sekrétmi horných dýchacích ciest-kvapôčkami, kašľom, kýchaním a trusom. Vírus sa v chove šíri po kontakte s chorými vtákmi, prostredníctvom ošetrovateľov, kontaminovanými predmetmi, dopravnými prostriedkami, krmivom a vodou a násadovými vajcami a infikovaným semenom pri inseminácii. V populácii voľne žijúcich vtákov sa vírus šíri hlavne trusom, slinou a výtokom z nosových otvorov.

Aké sú klinické príznaky ochorenia?

Hlavnými klinickými príznakmi sú strata plachosti, znížená aktivita a príjem krmiva, našuchorené perie, nosnice častejšie kvokajú, klesá znáška. Objavujú sa aj príznaky ako kašeľ, kýchanie, chraptot, nadmerné slzenie, opuchy hlavy, viečok, výtok z nosových otvorov. Ďalej sa ojedinele alebo v kombinácii vyskytujú poruchy tráviaceho a nervového systému (kŕče, poruchy pohybu, strata plachosti).

Aké sú opatrenia pri výskyte?

Ak by sa nákaza vyskytla v chove hydiny, bude nariadené usmrtiť všetku hydinu v chove, uhynutá alebo usmrtená hydina a všetky vajcia musia byť zneškodnené tak, aby sa znížilo riziko šírenia choroby na minimum. Ďalej bude nevyhnutné zneškodniť alebo vhodne ošetriť všetok materiál a všetky odpady, ktoré môžu byť nakazené. Zá-

roveň sa okolo infikovaného chovu určí ochranné pásmo s minimálnym polomerom 3 km a pásmo dohľadu s minimálnym polomerom 10 km, kde budú stanovené ďalšie ochranné opatrenia, ako sú napr. použitie vhodných dezinfekčných prostriedkov pri vstupoch a výstupoch z chovov;

pravidelné kontroly všetkých chovov hydiny; kontrola činnosti osôb, ktoré manipulujú s hydinou; zákaz odsunu hydiny a násadových vajec z chovov; zákaz vyvážania alebo rozhadzovania použitej podstielky a hnoja hydiny bez povolenia a ďalšie. V prípade potvrdenia výskytu u voľne žijúcich vtákov sa realizujú opatrenia taktiež v pásmach 3km a 10 km od miesta výskytu.

Aká je možnosť ochrany pred nakazením?

V chovoch hydiny je mimoriadne dôležité zabrániť priamemu a nepriamemu kontaktu voľne žijúcich vtákov, zvlášť vodného vtáctva s hydinou; zabezpečiť prísne oddelenie vodnej hydiny od ostatnej; bezodkladne oznamovať príslušnému orgánu veterinárnej správy akékoľvek klinické príznaky vtáčej chrípky. Pri nájdení uhynutých vtákov vo voľnej prírode je podstatné nedotýkať sa kadáveru a túto skutočnosť okamžite nahlásiť na bezplatné telefónne číslo Ministerstva pôdohospodárstva SR 0800 127 127 alebo na miestne príslušnú krajskú veterinárnu a potravinovú správu. Dôležité je tiež dbať na správne používanie osobných ochranných pomôcok a dodržiavanie hygienických návykov, osobnej hygieny a vyhýbať sa priamemu a nepriamemu kontaktu s nakazenou hydinou.

Zdroj : mpsr.sk

Foto: internet

Na základe štatistického zisťovania, ktoré prebehlo v súlade s nariadením Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy v Nitre, čitateľov oboznamujeme s nasledujúcimi zistenými skutočnosťami: v obci sa nachádza 272 chovateľov, ktorí spolu chovajú 2720 ks hrabavej hydiny, 211 ks vodnej hydiny, 28 ks moriek, 1121 ks okrasného vtáctva a 1070 ks poštových holubov.

Obec Mojmirovce ďakuje všetkým, ktorí sa podieľali na spisovaní chovov hydiny a vtáctva, ako i občanom obce za ústretovosť a poskytnutú súčinnosť.

Čistíme si Mojmírovce 2017

V prvý aprílový deň obec Mojmirovce a viaceré spoločenské organizácie pôsobiace v našej obci zorganizovali akciu pod názvom Čistíme si Mojmirovce. Nečakalo nás nič nové, lebo každý účastník už vedel z predchádzajúcich rokov, čo vlastne chceme touto akciou dosiahnuť. Mnohí, ktorí prišli v prvých dvoch rokoch, teraz už neprišli. Nie že by im na našej obci nezáležalo, no akosi rezignovali, keď pochopili, že ľudská bezohľadnosť ich dielo kazí a že sú medzi nami neprispôsobiví ničitelia prírody a životného prostredia, ktorí sa nám za chrbtom smejú a pokračujú vo svojom nechutnom ponímaní demokracie.

No všetkým, čo na našom prostredí, v ktorom žijeme, záleží, musím povedať, že robíme veľké pokroky i napriek tomu, že povedomie ľudí sa mení pomaly a ľudská hlúposť nemá hraníc. Dôkazom nášho úspechu je aj to, že sme vyzbierali v našom krásnom chotári iba necelé tri traktorové vlečky odpadu (v roku 2015 z toho istého územia to bolo viac ako 15 traktorových vlečiek). Ak by sme to všetci vzdali a rezignovali by sme, tak by sme žili o pár rokov v odpade a nájsť čisté miesto v prírode pre naše deti by bolo nemožné.

Ani štát a ani eurofondy nám z našej obce domov neurobia. Ten si z nej robíme sami a sami si ho aj musíme chrániť a zveľaďovať. Na záver ďakujem všetkým občanom a členom organizácií, ktorí sa zúčastnili tejto akcie. Vaša účasť bola prejavom toho, že čistota našej obce a chotára vám nie je ľahostajná. Ďakujem spoločnostiam a organizáciám, ktoré túto akciu podporili. Sú to: PD Mojmirovce, PZ Mojmirovce, Komisia pre životné prostredie a dopravu, MS SČK Mojmirovce, ZO SZZ v Mojmirovciach, ZO JDS v Mojmirovciach, DV COOP Jednota Nitra v Mojmirovciach, Turisticko - jazdecký klub TAJÁR, OZ INŠPIRÁCIA, Stolnotenisový klub a FK Mojmirovce.

Mgr. Martin Palka,
starosta obce

Výstava Záhradkár 2017

Tma odovzdala službu ránu a vzduch voňal nočným dažďom. Vtáci začali spievať prvé taktky svojich partitúr a na to všetko hľadela obloha s pochmúrnou a zamračenou tvárou. V tejto atmosfére, za zvuku kostolného zvonu, ktorý oznamoval blížiacu sa siedmu hodinu, sa schádzalo 35 účastníkov výstavy Záhradkár 2017 v Trenčíne. Výstavu zorganizovala ZO SZZ, v spolupráci s JDS a dozorným výborom COOP Jednota. Na cestovné prispela obec Mojmirovce.

Na výstavisku nás tradične privítala masa ľudí, stánky so záhradníckymi potrebami, produktmi, výpestkami ovocných stromov, kríkov a kvetov všetkého druhu. Bola tu ponuka tovaru potrebného i menej potrebného. Som však presvedčený, že nikto nemohol povedať, že čo som chcel kúpiť, alebo vidieť, to tu nebolo. V rámci výstavy prebehli prednášky so záhradníckou tematikou. Oproti iným rokom trocha absentovala hudobná kulisa. Celým priestorom sa niesla vôňa kvetov, frgálov a tureckého medu. Mňa a nie iba mňa s blížiacim sa poľudníkom viac oslovila vôňa baranieho gulášu, cigánskej a pečenej klobásy. Po obede a krátkej sieste sme ukončili náš exkurz. Mysľami naplnenými dojmami a s igelitkami naplnenými nakúpeným tovarom sme vyrazili domov.

V autobuse dámske parfumy akosi vyprchali, zato vôňa tých „našich“ parfumov dominovala. Cestou začali po čelnom skle autobusu kanúť slzy dažďa a po tvárach mnohých slzy smiechu pri vtipnom a mierne pikantnom dialógu Ludva Vaša a Heleny Gálovej.

Ing. Ján Košina

Z činnosti záhradkárov v Mojmírovciach

Dňa 17.4.2017 ZO SZZ Mojmirovce na výročnom rokovaní bilancovala. Zhodnotila, čo sa v práci darilo, poukázala na problémy, ktoré jej prácu sprevádzali. K nim určite patrila dlhodobá absencia funkcie predsedu organizácie, ale aj nízka aktivita členskej základne. Napriek tomu zvýšenou aktivitou výboru sa podarilo zorganizovať a zrealizovať mnoho hodnotných podujatí: výstavu ovocia, zeleniny a kvetov, zájazd Flóru Olomouc, laickú degustáciu destilátov, odborné prednášky so záhradkárskou tematikou a iné. Tento nápor na členov výboru však často viedol k nervozite, k rozporom i k radikálnym riešeniam.

Členská schôdza prerokovala a schválila doplnenie nových členov do výboru organizácie a väčšinou hlasov schválila za predsedu organizácie Ing. Jána Košinu. Súčasťou rokovania bolo aj odmenenie najaktívnejších vystavovateľov na 29. ročníku výstavy ovocia, zeleniny a kvetov. Pri príležitosti 60. výročia vzniku SZZ na Slovensku boli odmenení dlhoroční funkcionári organizácie – František Foltín in memoriam, Jozef Filo st., Koloman Líška, Anna Rodná. Členská schôdza prerokovala a schválila plán činnosti na rok 2017. Je bohatý na podujatia a prináša i niečo nové do práce organizácie. Sú to síce zatiaľ iba vety na papier, ale akčnosťou výboru a aktivitou celej organizácie je plán reálny a splniteľný.

Prvou akciou z plánu činnosti po výročnom rokovaní bolo ošetrovanie ibištekov v obci. Dňa 24. marca, sa stretlo 10 členov, vyzbrojených potrebným náradím.

Žiaľ, okrem výboru iba Milka Macáková, Jozef Filo st., Viktor Štourač a Silvo Kellner. Ale vďaka aj za to. Ráno otvorilo dvere krásnemu dňu a nastal koncert nožníc, píliek a šikovných rúk. V priebehu niekoľkých hodín boli ošetrené a omladené všetky ibišteky na Cintorínskej ceste, na cintoríne aj v priestoroch artézkej studne Gábriška. Dobrú náladu umocňovali nie iba krásny

deň, vykonaná práca, ale aj dobré sponzorské víno z PD Mojmirovce, ktoré sme priebežne degustovali.

Ani pri akcii Čistíme si Mojmirovce dňa 1. apríla členovia ZO SZZ nestáli stranou. Tvorili nemalé percento všetkých zúčastnených a prispeli k očiste obecných priestorov. ZO SZZ Mojmirovce v spolupráci s ostatnými spoločenskými organizáciami v obci chce a bude pokračovať v podujatiach v prospech svojich členov a obce. Veríme, že spoločnými silami sa naše plány činnosti naplnia.

Ing. Ján Košina

Deň narcisov - deň boja proti rakovine

Deň narcisov je dňom boja proti rakovine. Tento deň sa nesie v žltej farbe umelých a živých narcisov na podporu všetkých, ktorí čelia zákernej rakovine.

Zakúpením tohto kvietku dobrovoľnou čiastkou môže každý vyjadriť spolupatričnosť a podporu onkologickým pacientom. Výnos tejto finančnej zbierky sa vracia verejnosti späť vo forme financovania programov a projektov na podporu liečby onkologických pacientov. Na Slovensku sa v piatok 7. apríla zúčastnilo tohto charitatívneho podujatia viac ako 16 000 dobrovoľníkov. Hlavný organizátor zbierky Liga proti rakovine SR ďakuje všetkým, ktorí sa aktívne zapojili do 21. ročníka tejto zbierky. Osobitné poďakovanie vyslovuje všetkým tým, ktorí zbierku finančne podporili.

V našej obci už tradične túto zbierku zabezpečujú dobrovoľníci MS SČK a žiaci ZŠ Mojmirovce. Po komisionálnom otvorení pokladničiek a spočítaní dobrovoľných príspevkov bola v ten istý deň celá vyzbieraná čiastka 844 € vložená hotovostným vkladom na účet Ligy proti rakovine SR v Slovenskej sporiteľni v Nitre. Na stanovišti v priestoroch OD JEDNOTA naši dobrovoľníci vyzbierali čiastku 643 € a žiaci a učiteľia na našej ZŠ vyzbierali 201 €. Výbor MS SČK Mojmirovce vyslovuje všetkým zúčastneným úprimné poďakovanie.

Dagmar Mináriková

ZAZNAMENALI SME V OBCI

Veľkonočné tvorivé dielne

sme úspešne absolvovali v sobotu, pár dní pred veľkonočnými sviatkami. Aj tento rok sme pletli z prúta a pedigu šibáky (i my, dievčence), sledovali sme, ako sa vyrábajú pišňalky z dreva, zdobili sme veľkonočné medovníčky a kraslice rôznymi technikami, prsty sa nám lepili pri deku-

páži (servítkovaní) kvetináčikov a drevených paličiek či pri výrobe milej ovečky.

Opatrní sme boli s tavnou pištoľou pri výrobe veľkonočnej dekorácie z prúta s kvietkami a vajíčkami. Pri našej tvorbe na nás odborné dohliadali Mária Kukanová, Justína Tulipánová, František Pšenko, Ľudovít Vaš a Jánom Košinom, ktorí sa nám s plným nasadením venovali.

Po peknom dopoludní, vyzbrojení svojimi výtvormi, sme sa spokojne ponáhľali domov odložiť svoje poklady a pomôcť pri sobotnom upratovaní.

Olgasl.

ZAZNAMENALI SME

Bystrí až do stovky

V septembri až decembri 2014 absolvovali seniory z našej obce v Krajskej knižnici Karola Kmeťka v Nitre vzdelávací program zameraný na aktivizáciu a cvičenie pamäťových schopností pod heslom Pamäť slabne, pokiaľ ju necvičíš. Následne v januári a vo februári 2016 sa v Klube dôchodcov v Mojmirovciach uskutočnili stretnutia v rámci pilotného projektu Rozvoj duševného zdravia seniorov s názvom Cvičenie mozgu seniorov. O manažérskom zabezpečení a priebehu projektu sme informovali čitateľov v obecnom časopise v apríli 2016. Projekt pokračoval v tomto roku v jarnom období.

V marci 2017 sa v Krajskej knižnici v Nitre uskutočnil **nadstavbový tréning pamäti** s názvom *Bystrí až do 100*.

Opäť sa ho zúčastnili aj seniory z našej obce. Obsahom stretnutí boli relaxačné cvičenia na rozvoj jemnej motoriky, riešenia testov, numerické úlohy, dokresľovanie, dopĺňovanie a rôzne hry zlepšujúce pamäť a koncentráciu. Skúsená lektorka Zuzana Slišková v základnej i nadstavbovej časti tréningu kládla dôraz aj na cvičenia krátkodobej a dlhodobej pamäti, na slovnú zásobu a rozvoj tvorivosti.

K priebehu projektov sa vyjadrila Helena Feješová:

„Na tréningoch pamäti bola priateľská atmosféra s vysokou spoločenskou úrovňou. Zoznámili sme sa so vzdelanými ľuďmi z rôznych profesií. Stretnutia nás obohatili o nové poznatky v súvislosti s tvorivým využívaním našich schopností. To, čo sme sa naučili, nám môže reálne pomôcť v praktických životných situáciách“.

TOP potraviny pre mozog

Dlhodobý stres, prepracovanosť, nezdravý životný štýl, nesprávna výživa mozgu môžu znížiť funkciu pamäti. Je známe, že pre mozog je dôležitý nielen rozmanitý tréning, bohatá a rôznorodá aktivita, ale aj dostatok pohybu a výživy v prijímanej strave. Udržiavať pamäť môžu pomôcť potraviny zložené z omega - 3 mastných kyselín, antioxidantov, vlákniny, tiež vlašské orechy, ktoré sa podobajú na mozog, kvalitné oleje, hrozno, avokádo, banány, losos, čučoriedky, jablká, čokoláda s vysokým obsahom kakaa, zelená listová zelenina a ďalšie čerstvé produkty rastlinného pôvodu. Na druhej strane máme konzumovať menej konzervovaných jedál, alkoholu, kofeínu a bieleho cukru, ktorý je požiarom mozgových buniek.

Aby sme dosiahli čo najväčšiu duševnú bdelosť je treba konzumovať proteíny. Trávenie tukov je náročné, preto počítajme s tým, že keď si dáme ťažké jedlo (napr. bravčové na smotane s knedľou), nebude nám to dobre myslieť.

Dnes už nie je výnimočné, keď starší ľudia do svojho každodenného režimu zaraďujú koncentračné cvičenia pomáhajúce udržiavať mozog a jeho funkcie v dobrej kondícii, ktoré priamo pôsobia na pamäť, pozornosť, myslenie, orientáciu a rečový prejav, a tak sa snažia predchádzať Alzheimerovej chorobe alebo iným typom demencie. Mozog cvičíme aj pri lúštení krížoviek, sudoku, hlavolamov, pri spoločenských hrách alebo učení cudzieho jazyka. Vhodné sú i vytrvalostné tréningy, aeróbne cvičenia, joga, pilates a rýchla chôdza. Záujemcovia o tréning pamäti sa môžu informovať v Krajskej knižnici v Nitre.

Ivan Mojmir Zoborský

Dar mojmírovských umelcov

Nejeden z nás sa isto už zamýšľal nad tým, ako obdarovať svojich blízkych a priateľov, ba možno aj tých, ktorých osobne nepozná. Všetko s cieľom vyčariť úsmev na tvári, skutočne potešiť alebo pomôcť blížnym v núdzi. V tomto zmysle patria všetky dary do kategórie výnimočných, a to práve pre myšlienku, ktorú nesú. Niekedy predsa aj maličkosť znamená „celý svet“.

V tomto príspevku chceme dať poctu jednému obzvlášť výnimočnému daru, na ktorom sa spoločne podieľali obyvatelia našej obce. Na počiatku všetkého bola myšlienka. Myšlienka človeka, ženy, manželky a matky, ktorá mala rada umenie. Išlo o Annu Müllerovú, ktorá sa zaradila medzi skupinu našich mojmírovských umelcov prostredníctvom svojich malieb charakteristických predovšetkým ne-

Otvorenie výstavy za prítomnosti M. Palku, M. Müllera, K. Kolečáka a J. Detvaya.

zameniteľným zmyslom pre farebnosť. Umelec vždy pretaví do svojich diel kus svojej osobnosti, svojich myšlienok, svojich túžob a estetického cítenia. Umenie často odzrkadľuje aj jeho zážitky a skúsenosti, radosti, ale ako to už býva, aj starosti. Umenie má, okrem iných, ešte jednu krásnu vlastnosť, a síce, že v určitých prípadoch môže byť nástrojom terapie, pohladením pre dušu a akýmsi únikom od každodenného zhonu a problémov. Obzvlášť závažným faktorom v živote človeka býva choroba. Anna Müllerová ochorela a statočne bojovala. Pokračovala aj vo svojej záľube, v maľovaní. Obdiv si zaslúžia ľudia, ktorí aj napriek svojej chorobe myslia na svoje okolie a často ho vedú povzbudiť a morálne pozdvihnúť. Aj Anna patrila medzi nich.

Ešte počas svojho zápasu s chorobou, ktorej žiaľ nakoniec podľahla, ju napadla jedna myšlienka, ktorou chcela pomôcť pacientom, ktorí sú často dlhé hodiny svojho času nútení tráviť v nemocničných priestoroch. Keď sa povie slovo nemocnica, väčšinou si predstavíme priestor, ktorý nie je útulný. Útulný v tom zmysle slova, že veľmi intenzívne vnímame kontrast s domácim prostredím, v ktorom robíme všetko pre to, aby sme si ho skráslili, či už kvetmi, okrasnými rastlinami, peknou maľovkou, fotografiami, obrazmi, sochami a rôznymi dekoračnými predmetmi. Možno si to ani neuvedomujeme, ale krása má v našich životoch svoje nezastupiteľné miesto. Už starí Gréci tento jav vedeli pomenovať exaktne - kalokagathia, teda spojenie krásy a dobra, ktoré sú ako spojené nádoby, bola ich životnou filozof-

fiou a životným ideálom. Čo bolo krásne, muselo byť dobré, čo bolo dobré, muselo byť krásne. Inak povedané, čo nebolo krásne, nemohlo byť dobré a naopak. Spojenie krásy a dobra (dobrej myšlienky, cti) vytváralo harmóniu, ktorá sa netýkala len predmetov okolitého sveta, ale aj samotného človeka. Dnes sa krása a vkusu ako estetickým kategóriám venuje samostatná vedecká disciplína estetika. Či chceme alebo nie, estetické vnímanie bude v našich životoch vždy hrať vedomú alebo nevedomú úlohu. Vedela to aj Anna, ktorá sama často navštevovala nemocnicu, aby tam podstúpila liečbu. Onkologický pavilón pôsobil pochmúrnym dojmom a v takomto prostredí museli pacienti zväzdať svoj každodenný zápas s rakovinovým ochorením. Anna Müllerová na základe tejto skúsenosti

Pohľad do zrekonštruovaného pracoviska ambulantnej chemoterapie, ktorého steny zdobia darované diela mojmírovských umelcov.

prišla s nápadom zútlučiť tieto priestory umeleckými dielami. Začala samozrejme od seba a s radosťou sa k nej pridali aj ďalší. Na tento čin môžeme byť v našej obci skutočne hrdí, pretože títo ľudia žijú a tvoria v Mojmírovciach, alebo sú s Mojmírovcami spätí. Vytvárajú tak pre obec akúsi hodnotovú nadstavbu, ktorú mnohí domáci aj ľudia zvonku, vnímajú mimoriadne pozitívne a obdivuhodne. Realizácia tejto myšlienky nešla žiaľ tak rýchlo, ako by si Anna a ostatní, ktorí sa zúčastnili priamo na jej naplnení, priali. Oddelenie klinickej onkológie a rádioterapie Fakultnej nemocnice Nitra čakala totiž rozsiahla rekonštrukcia vrátane rozširovania priestorov a pridali sa k tomu aj ďalšie okolnosti, ktoré zapríčinili, že k realizácii nápadu, a teda umiestneniu 20 darovaných umeleckých diel do nemocnice, prišlo až v tomto roku. Anna sa toho už nedočkala. Pozitívne však je, že táto krásna myšlienka, ktorú môžeme vnímať v antickom gréckom slova zmysle, lebo v sebe nesie posolstvo dobra, sa nakoniec uskutočnila a 6. marca 2017 boli diela mojmírovských umelcov na mieste, na ktoré boli darované. Výstava bola otvorená za prítomnosti starostu našej obce Martina Palku a manžela autorky myšlienky Mikuláša Müllera. Na predstavení diel v priestore zrekonštruovanej onkológie sa zúčastnili aj riaditeľ FN v Nitre Kamil Kolečák a primár oddelenia Juraj Detvay. Táto udalosť vzbudila záujem aj u viacerých médií. Všetci prítomní ocenili myšlienku pani Anny a otvorenie výstavy sa stalo zároveň aj spomienkou na jej príbeh. Ako sa vyjadril Mikuláš Müller, jeho

manželka by bola hrdá na to, že myšlienka našla svoj cieľ. Anna Müllerová zanechala po sebe hodnotný odkaz – myslela aj na ostatných, ktorí sú v núdzi, a nezostalo len pri slovách, ale došlo aj na dobrý skutok v podobe skráslenia miesta, kde chorí ľudia podstupujú liečebné procedúry. Zároveň sa ukázalo, akú silu má dobrá myšlienka, že vie pritiahnúť k sebe ešte mnohonásobne viac dobra. V tomto prípade v podobe ďalších umelcov, ktorí sa k Anne nezištne pridali. Anne a všetkým ostatným za to patrí veľká vďaka. A o tom, aká pevná pomyselná reťaz sa z tohto nápadu stala, svedčí aj fakt, že nemocnica prejavila záujem aj o ďalšiu spoluprácu v podobe ďalšieho umiestňovania výtvarných diel na svoje oddelenie. Pevne tak veríme, že čoskoro tí, ktorí by tiež chceli prispieť svojim dielom na dobrú vec, dostanú ešte svoju príležitosť.

Za Regionálne múzeum Mojmírovce a obec Mojmírovce ako spoluorganizátorov výstav mojmírovských umelcov vďaka za darované diela patrí: Anne Müllerovej (maľba), Helene Feješovej (vyšívané obrazy), Viktorovi Štouračovi (fotoobrazy), Lucii Franclovej (maľba na sklo), Edite Hanzelíkovej (fotoobrazy), Stelle Veľkej (maľba), Lucii Žilíkovej (drevorezba - reliéf), Edite Filipovej (drevorezba - reliéf), Adriane Holkovej (maľba), Rudovi Mladému (fotografie z Nórska), Oľge Plesníkovej - Sklenkovej (fotoobraz), Eve Minárikovej (maľba). Ďakujeme!

Tatiana Ivanová

Naša prvá vedecká konferencia

Paulína Haršániová, Liliana Repová a Emma Selešiová, žiačky 5. ročníka našej základnej školy, sa dňa 25.4. 2017 zúčastnili svojej prvej žiackej vedeckej ekologickej konferencie. Túto konferenciu (ŽIVEKO) organizuje Katedra ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre v spolupráci s občianskym združením VAU a občianskym združením Poznaň a chráň. Konala sa pri príležitosti Dňa Zeme a bola určená pre všetkých žiakov základných škôl, ktorí majú radi prírodu a zaujímajú sa o jej tajomstvá, a ktorí radi bádajú, experimentujú, tvoria či navrhujú origi-

nálne riešenia.

Všetky tieto predpoklady splnili aj naše slečny, ktoré si za tému svojej práce zvolili recyklovane, názov ich práce je Recy-veci.

O recyklácii je všeobecne známe, že je to proces opätovného využitia už niekedy použitých materiálov a produktov (napr. recyklácia papiera, tetrapakov, skla, plastov...). Všetky tieto materiály využili pri svojej tvorbe. Z papierových roliek toaletného papiera vytvorili veľkonočného zajačika, obraz sovy. Z plastových fliaš vznikol slimák Bob, prasiatko, ale i milé dekoračné srdiečko. Z plastu boli aj aplikácie na sukničkách, ktoré mali oblečené pri prezentácii svojej práce. Zo skla od kávy vyrobili krásne doplnky do kuchyne. Tetrapakové obaly od mlieka sa pod ich rukami zmenili na milé darčekové taštičky.

Cieľom výskumu a ich tvorivého potenciálu

sa tak stalo využitie vecí, ktoré už splnili svoj pôvodný zámer, čo ich inšpirovalo k tvorbe recy-vecí. Svojou kreativitou dokázali zo zdanlivo už nepotrebného vytvoriť niečo užitočné, milé, módne. Tvorenie z recyklovaných materiálov ich baví nielen v škole na našom krúžku, ale aj doma. Možno inšpirovali aj vás.

Mgr. Lucia Franclová

Veľkonočný biatlon

Obdobie príprav na veľkonočné sviatky sme si so žiakmi 8. a 9. ročníka spestrili nezvyčajnou športovou akciou, ktorá niesla príznačný názov - Veľkonočný biatlon. Hoci jej realizácii predchádzali hodiny venované streľbe a behu, napokon až samotná súťaž nekompromisne preverila úroveň pripravenosti účastníkov. Skíbiť beh v nie príliš priaznivom počasí s maximálnou koncentráciou pri streľbe v ľahu na dvoch stanovištiach si vyžiadalo mimoriadnu dávku nasadenia. 16 chlapcov a 12 dievčat však podalo napokon obdivuhodné výkony, ktoré v mnohých prípadoch dokonca posunuli osobné hranice.

V dramatickom finále si v dodatkovom rozstrele svoje zlato vystrelala V. Galovičová, ktorá bola tiež najúspešnejšou strelkyňou podujatia (47 b/60). Srebro sa ušlo K. Foltinovej. Podobne si svoju bronzovú medailu napokon vybojovala J. Chrenová v osobnom súboji s P. Meždejovou. V kategórii žiakov si za svoj vynikajúci výkon odniesol prvenstvo M. Čačík. V tesnom rozdiel bodov sa však na druhom mieste ocitol najlepší strelec spomedzi chlapcov L. Šimko (45b/60). Bronzová medaila robila radosť R. Brestovskému.

Veľká vďaka patrí riaditeľke ZŠ, ktorá smelú myšlienku podujatia podporila i kúpou dvoch nových vzduchoviek a príslušenstva. Dievčatá a chlapci svojim príkladným športovým správaním opäť raz potvrdili, že šport a pohyb k nim jednoducho patria, a preto sa im oplatí venovať čas a energiu. Veríme, že sa čoskoro stretne na ďalších športových akciách.

PaedDr. A. Holková, Mgr. P. Slíž

Foto: PaedDr. A. Holková

VEĽKONOČNÝ BIATLON

ZŠ Mojmírovce

— SPOLOČENSKÁ KRONIKA

V apríli oslávili:

90. narodeniny
Vojtech Ďuračka
85. narodeniny
Mária Danišová
80. narodeniny
Alžbeta Bidmonová

70. narodeniny
Rudolf Bažalička

Rudolf Porubský
Veronika Kudryová
65. narodeniny
Anna Kuklová
Vladimír Vašš
Ján Mihál
Jozef Kuruc

Oslávencom želáme
veľa zdravia, šťastia
a rodinnej pohody.

Prišli na svet:

Adam Oreščák,
Alex Polák.

Deťom želáme veľa
zdravia, šťastie
a radosné detstvo.

Opustili nás:

Jozef Hadnagy,
Koloman Líška,
Rudolf Szlatényi,
Justína Oravcová.

Rodinám vyslovujeme
úprimnú a hlbokú
sústrasť.

Či jesto láska na svete?

Jeden mladý muž sa raz vybral do sveta, lebo doma nenašiel odpoveď na otázku, či jesto láska na svete.

Ide, ide a stretne ho žobrák: Mladý páňko, dajú mi, prosím, len jeden šestáčik, ozval sa bradatý stavec. Nohy mal omotané v onuciach, kabát už dávno stratil fazónu i farbu, na hlave deravý klobúk. I dal mu nevelký peniaz s otázkou, či jesto láska na svete. Žobrák neodpovedal a šiel svojou cestou.

Ide mladý muž, ide ďalej a stretne ho bohatý obchodník, pekne oblečený. Ten sedí v koči, zastaví a kričí: Hej, človeče nasadaj, zveziem Ťa! Usadil sa mladý muž vedľa dobrodinca a pýta sa: Pán obchodník, povedzte, či jesto láska na svete? Jój, tej je veru mnoho – odpovedá pán. A dodá: Čím máš viac peňazí, máš aj viac lásky. Kúpiš si čo len chceš.

Išli, išli, až prišli do veľkého mesta. Tam sa mladý muž túlal sem a tam, až prišiel až ku dverám veľkého kostola. Odtiaľ sa širili sladké melódie organu s vrúcnyim spevom veriacich. Tu z kancľa rečnil duchovný o láske nebeskej, o láske Božej, o tom, že my ju máme šíriť už tu na Zemi. Len vždy sa to nedarí, pomyslel si mladík.

Ako tak blúdil v úzkych uličkách, stretol fúzatého vojaka. A pýta sa ho: Či jesto láska na svete? - Ja ti to poviem, zamrmlal vojak. Celý týždeň som hlavy sekal nepriateľom. Sice mi nič neurobili zlého, ale to je moja robota. Teraz, keď mám chvíľu času a v kabáte žold, zašiel som do verejného domu po kúsok lásky. Žiaľ, je to len chvíľka klamu a zajtra zase maširujem do bitky, kde niet ani štipky lásky. Mladý muž vypočul

vyznanie vojaka a pobral sa na námestie. Tam spevák - trubadúr vyhadzoval loptičky, potom vzal do ruky lutnu a spieval o láske k žene za morom, ktorú v skutočnosti nikdy nevidel. Náš mládenec sa ho spýtal: Či jesto láska na svete?

Trubadúr sa nadýchol a zaspieval:

V májových dňoch, keď láka ma dial' mám rád spev vtákov zďaleka a keď sa vraciam odvšadiaľ trápi ma láska d'aleká, sklonený chodím v oných dňoch a vtáci spev a vonný hloh páči sa mi jak zimný mráz.

Potom stretol mladý muž ešte mnoho ľudí a vždy s inou odpoveďou. Každý mal svoju pravdu, svoju predstavu o naplnení života láskou. Míňali sa dni, míňali sa roky.

Tak sa pobral náš pútnik za láskou naspäť domov cez doliny, háje, lúky, dediny a vrchy. Všade ho vítali spevajú vtáčikovia, poskakujúce zvieratká, šťavnaté zelené vetvičky stromov. Ľudia, čo pracovali v záhradkách, mu kývali na pozdrav. Bol vlahý máj, všetko sa radovalo, celý svet rozkvitol. Hmyz radostne tancoval. Starý pútnik pochopil, že lásky je na tejto Zemi dosť pre všetkých, ktorí ju chcú nielen prijímať, ale hlavne dávať. Nedá sa kupovať ani vnucovať.

Jaufré Rudel, okcitánsky trubadúr o láske napísal pred osemsto rokmi:

Keď slávik v zelenom listí prináša lásku – a to mám rád aj ja s ním radostne svistím s obdivom, čo vie len kamarát v potokoch jas, na lúkach niet už chlad šťastie sa vznáša nad nami a v srdci radosť zahniezdi.

Robert Žilík
Foto: autor

Pre záhradkára je významný aj mesiac lásky

Romantický máj má čaro výnimočnosti aj v našich záhradách. Na 1. mája sa partneri objímu a pobožkajú pod rozkvitnutou čerešňovou korunou, aby si tak vzájomne vyznali lásku. V južnejších oblastiach však ovocné stromy spravidla zakvitnú už v apríli. V máji, ale vlastne v priebehu celej vegetácie, môžeme objasť aj strom, aby sme z neho získali životodarnú energiu. Skutočné úprimné objatie je však predsa len príjemnejšie. Po záhrade sa v máji občas len tak prejdeme, ale zároveň skontrolujeme zdravotný stav stromov a kríkov. Keď meníme opory pri ovocných drevinách, dávame pozor, aby sme neporanili ich korene. Podľa potreby zavlažujeme a vykonávame ochranu proti hubovým chorobám a škodcom.

Biologická hodnota ovocia a zeleniny

Líši sa podľa jednotlivých druhov. Na karotén sú najbohatšie marhule. Najviac vitamínu C majú čierne ríbezle a jahody. Na železo sú najbohatšie tiež čierne ríbezle a jahody, ale aj čerešne a čučoriedky. Najchudobnejšie na vitamín C je jadrové ovocie, ale jablká a hrušky sú nesmierne dôležité v našej výžive pre svoje jedinečné diietické vlastnosti. Jablká sa spájajú aj s láskou, plodnosťou a dlhovekosťou. Najlepší zdravotný účinok majú jablká konzumované v surovom stave. Škótske príslovie hovorí o tom, že jablká odháňajú lekárov. V dôsledku mimoriadne ne-

priaznivých klimatických podmienok v minulom roku máme v súčasných jarných mesiacoch menej tohto vzácneho ovocia z vlastných záhrad.

V máji už zberáme šalát hlávkový. Je to diietická zelenina, ktorá obsahuje železo, vápnik, viaceré vitamíny a iné zdraviu prospešné látky. V plnej rodivosti je tiež špargľa, ktorá pomáha ľadvinám a čistí pleť. Je to jarná vitamínová delikatesa, ktorá vyniká nenapodobiteľnou chuťou a arómou. Reumatikom a chorým na pečeň sa odporúčajú rajčiny, ktoré pomáhajú aj pri astme a chorobách žľzníka. Dobré regulujú žalúdočné kyseliny.

Druhá polovica mája

V tomto období už môžeme zberať cibuľku zelenačku, prvé jahody, skoré čerešne, rebarboru a hrášok. Konzumácia šťavnatých čerešní podporuje vitalitu, prispieva k správnejmu fungovaniu pamäti, stimuluje srdce, pozitívne vplyva na stavbu kostí. Aj drobný hrášok podporuje naše zdravie. Najvýživnejší je čerstvý. Listy štiavu môžeme zberať od jari do jesene. Kvetné stonky treba odstraňovať, aby zbytočne neoslabovali rastlinu. Po 4 - 5 rokoch je vhodné štiavu presadiť.

Špenát je sezónnou zeleninou, preto okrem konzumácie v čerstvom stave ho konzervujeme mrazením.

Príspevok v rubrike Naše záhrady ukončím úsmevne. Staršia suseda Amália prosí mladú susedku Ivetku, aby si odpoľudnia obliekla plavky, lebo chce, aby jej starý popolieval uhorky v záhrade ☺.

Ivan Mojmir Zoborský
Foto: Antónia Zoborská

Foto: Dominika Klačanová

Autoškola PANTER

JAZDÍME BEZPEČNĚ!

Výcvik žiadateľov o vodičské oprávnenie skupín B, BE, B96

Autoškola PANTER Golanova 83 Nitra - Čerňan ♣ Infolinka: 0905 554 888